

Talepunkt til brug for Forsvarsministerens besvarelse af FOU samrådsspørgsmål M, Forsvarsudvalget, den 12. maj 2016

Nikolaj Villumsen (EL) har den 21. januar 2016 stillet Samrådsspørgsmål M i regi af Forsvarsudvalget.

”Ministeren bedes redegøre for misinformationen til Folketinget om forsvarets samarbejde med Blackwater, jf. FOU alm. Del – bilag 64.

[Indledning]

- Jeg har modtaget samrådsspørgsmål M fra Nikolaj Villumsen, hvor jeg anmodes om at redegøre for informationen af Folketinget om Forsvarets samarbejde med Blackwater.
- På samrådet den 15. december 2015 gav jeg en redegørelse for, hvad der på baggrund af de tilgængelige oplysninger på det tidspunkt var kendt om Forsvarets kontakter med Blackwater i Irak i perioden 2003-2009.
- Efter samrådet den 15. december 2015 modtog Forsvarsministeriet fra Den Værnsfælles Forsvarskommando en ny oplysning, der viste, at også et andet bidrag til Irak – et dansk personbeskyttelsesbidrag til NATOs træningsmission – havde gennemført kommunikation og koordination med Regional Security Office, som blev drevet af Blackwater. Dette bidrag var til stede i Bagdad i en periode på ca. seks måneder i 2005.
- I forhold til det på samrådet oplyste, var det en ny oplysning.
- Jeg orienterede den 20. januar 2016 Forsvarsudvalget skriftligt om dette forhold, ligesom jeg på vegne af Forsvarsministeriet og Den

Værnsfælles Forsvarskommando beklagede, at de tidligere afgivne oplysninger til Folketinget ikke havde været korrekte både hvad angår denne nye oplysning vedr. personbeskyttelsesbidraget ved NATO's træningsmission, men også i forhold til de oplysninger, som jeg gav på samrådet i december om karakteren af forholdet til Blackwater.

- Jeg anmodede således, i lyset af denne nye oplysning, Den Værnsfælles Forsvarskommando om en ny redegørelse for Forsvarets kontakter med Blackwater i Irak. Redegørelsen skulle blandt andet klarlægge baggrunden for, at de nye oplysninger ikke fremgik af Forsvarets tidligere bidrag til brug for besvarelser af spørgsmål fra Folketinget herunder samrådsspørgsmål B og C besvaret under samrådet den 15. december 2015.
- Den 29. februar 2016 orienterede jeg Forsvarsudvalget om, at Den Værnsfælles Forsvarskommando forventede at kunne fremsende redegørelsen om Forsvarets kontakter med Blackwater i Irak til Forsvarsministeriet medio april 2016. Den 21. april orienterede jeg Forsvarsudvalget om, at redegørelsen var modtaget og at Forsvarsministeriet havde fundet behov for, at Den Værnsfælles Forsvarskommando uddybede nogle elementer i redegørelsen. Den 3. maj 2016 blev redegørelsen oversendt til Folketinget.

[Det danske personbeskyttelsesbidrag ved NATO's træningsmission]

- Lad mig uddybe den nye oplysning, som Forsvarsministeriet blev bekendt med efter samrådet den 15. december 2015.

- Forsvaret havde i en periode på ca. seks måneder i 2005 udsendt et dansk personbeskyttelsesbidrag til Irak i forbindelse med en dansk generals udsendelse til NATO's træningsmission i Irak. Personbeskyttelsesbidraget bestod af syv soldater fra Jægerkorpset, der havde til opgave at varetage sikkerheden for den danske general.
- Som det fremgår af den oversendte redegørelse blev Forsvaret i efteråret 2015 ved søgning i Forsvarets arkiver bekendt med en rapportering af 9. maj 2005 vedrørende koordination mellem danske styrker i Bagdad og Regional Security Office. Rapporteringen var udfærdiget af personbeskyttelsesbidraget ved NATO træningsmission – og ikke af personbeskyttelsesbidraget ved den danske ambassade i Bagdad.
- Personbeskyttelsesbidraget ved NATOs træningsmission var udsendt i en begrænset periode, ca. seks måneder, i 2005 og var tæt tilknyttet og pålagt at koordinere med det eksisterende personbeskyttelsesbidrag i Bagdad.
- Da Forsvaret udarbejdede bidrag til besvarelse af samrådet den 15. december 2015 var man ikke opmærksomme på personbeskyttelsesbidraget ved NATO's træningsmission.
- At der også havde været kontakter til Blackwater fra personbeskyttelsesbidraget ved NATO's træningsmission er således en ny oplysning.

- Jeg skal på vegne af Forsvarsministeriet og Den Værnsfælles Forsvarskommando beklage, at de tidligere afgivne svar til Folketinget ikke har været korrekte.
- Helt grundlæggende finder jeg det dog også helt naturligt, at også det danske beskyttelsesbidrag ved NATO's træningsmission i de ca. seks måneder, hvor det var i Bagdad, havde kontakt til diverse enheder og sikkerhedsmyndigheder som led i beskyttelsesteamets arbejde med at sikre sikkerheden for det udsendte personel. Alt andet havde ikke været forsvarligt.

[Nye oplysninger fremkommet i den Værnsfælles Forsvarskommandos redegørelse]

- Som sagt foranledigede denne nye oplysning mig til at bede om en skriftlig redegørelse fra Forsvarschefen om Forsvarets kontakter til Blackwater i Irak. Denne redegørelse blev sendt til Folketinget den 3. maj 2016.
- Som det fremgår, har Forsvaret gennemført en omfattende yderligere søgning i Forsvarets arkiver samt haft yderligere kontakt til nøglepersonel, der var udsendt til Irak i den relevante periode, som grundlag for redegørelsen. Som resultat heraf, er der tilvejebragt nye oplysninger om omfanget af Forsvarets kontakter til Blackwater i forhold til det, som jeg oplyste på december samrådet.
- For det første vurderer Den Værnsfælles Forsvarskommando i redegørelsen, at det er overvejende sandsynligt, at personbeskyttel-

sesbidraget til NATOs træningsmission har haft samme relationer og kontakt til Regional Security Office, dvs. Blackwater, ligesom personbeskyttelsesbidraget til den danske ambassade havde.

- Dernæst peger et skriftligt interview med en tidligere udsendt på, at der har været foretaget en rekognoscering i en Blackwater-helikopter med deltagelse af dansk personel. Efter det oplyste fandt dette sted omkring årsskiftet 2008/2009.
- Der er ligeledes fra skriftlige interviews fremkommet indikationer på, at udvekslingen af informationer mellem Forsvarets udsendte og Blackwater også er foregået skriftligt. De skriftlige produkter er dog ikke fundet i forbindelse med søgninger i Forsvarets arkiver.
- Den Værnsfælles Forsvarskommando har endvidere i redegørelsen oplyst om Forsvarets virksomhed i Basra-området, hvor Danmark fra 2003 til 2007 havde sin hovedstyrke i Irak på ca. 500 personer. Det danske styrkebidrag, DANCON, blev erklæret operativt den 12. juni 2003 og hjemtaget ultimo juli 2007. Derudover havde Forsvaret i perioden februar 2004 til maj 2007 et personbeskyttelsesbidrag ved Udenrigsministeriets diplomatiske repræsentation i Basra.
- Det har ikke været muligt for Den Værnsfælles Forsvarskommando at fastslå med sikkerhed, om Blackwater var til stede i Basra.
- Men det er i forbindelse med de skriftlige interviews kommet frem, at der kan have været kontakt med Blackwater også i Basra. Den

Værnsfælles Forsvarskommando vurderer, at kontakten i givet fald har været sporadisk og usystematisk.

- I redegørelsen oplyses, at der eksempelvis kan være tale om kontakt i forbindelse med såkaldt belæring og instruks om, hvorledes det danske styrkebidrag i Basra forventede, at udefrakommende enheder opførte sig og anvendte deres våbenmagt i forbindelse med passage gennem det danske ansvarsområde.
- Det fremgår videre af redegørelsen, at det danske personbeskyttelsesbidrag i Basra indhentede efterretninger fra kontorer relateret til den amerikanske repræsentation i Basra. Det har ikke været muligt for Den Værnsfælles Forsvarskommando at fastslå, hvorvidt disse kontorer har været drevet af Blackwater i stil med det regionale sikkerhedskontor ved den amerikanske ambassade i Bagdad.
- Endelig er det i forbindelse med redegørelsen fra et interview fremkommet, at starttidspunktet for Forsvarets kontakt med Blackwater sandsynligvis er en ukendt dato medio 2004. Jeg kan her minde om, at jeg allerede på samrådet i december oplyste, at Forsvaret ikke kunne afvise, at koordinationen ikke allerede blev påbegyndt i 2. halvår af 2004.
- Jeg skal for en god ordens skyld gøre opmærksom på, at disse nye oplysninger betyder, at tidligere besvarelser til Folketinget vedr. Forsvarets kontakter til Blackwater i Irak i sagens natur ikke kan anses for at have været besvaret korrekt og fyldestgørende.
- Jeg lægger dog vægt på, at det i redegørelsen oplyses, at der forsat ikke er fundet oplysninger, der peger på, at der har været et

formaliseret samarbejde mellem Forsvaret og Blackwater i Irak i form af indgåede skriftlige kontrakter eller betalinger til Blackwater i forbindelse med Forsvarets indsats i Irak.

[Afslutning]

- Der er løbende, som der er blevet dykket ned i sagen, kommet flere informationer til. Det er beklageligt, at de oplysninger, der tidligere har været givet til Folketinget ikke har været korrekte. Som forsvarschefen skriver i sit følgebrev til redegørelsen har denne sag "tydeliggjort vigtigheden af omhyggelighed ved søgning efter arkiverede informationer".
- Vi skal dog også huske på, at der er tale om en sag, der ligger flere år tilbage, og hvor der har været store arkivmæssige udfordringer, som redegørelsen også nævner. Som forsvarschefen også skriver, vil Værnsfælles Forsvarskommando prioritere arbejdet med tildeling af adgang for udsendte enheder til elektronisk journalisering.
- Det er mit indtryk, at Forsvaret løbende har videreformidlet de oplysninger, som de på de givne tidspunkt har haft til rådighed.
- Ændrer de nye oplysninger i redegørelsen grundlæggende på, hvad vi ved om karakteren af forholdet til Blackwater? Nej, det mener jeg sådan set ikke. Billedet er forsat, at de danske bidrag i Irak *har* haft kontakter til Blackwater – og denne kontakt er også foregået direkte mellem de danske bidrag og Blackwater.

- Vi skal huske på, hvorfor vore udsendte havde kontakter til Blackwater. Det havde de for at styrke både udsendte soldaters, men også udsendte civiles sikkerhed. Og fordi Blackwater på det pågældende tidspunkt var ansat af det amerikanske udenrigsministerium til netop at varetage sikkerheden ved bl.a. den amerikanske ambassade i Bagdad.
- Lad mig afslutningsvis understrege, at jeg har fuld forståelse for, at personbeskyttelsesbidragene i Irak – og evt. andre danske udsendte - har haft kontakter til relevante aktører i området, herunder også Blackwater.